

# Zah lava

LATVIJAS TAUTAS FRONTES  
VALMIERAS RAJONA NODAĻAS INFORMATIVĀS BILETENS

Nr. 3 (3)

TRESDIEN, 1989. GADA 6. SEPTEMBRI



CENA 30 kopeikas

## 23. AUGUSTS – BALTIJAS VALSTU TAUTU SĒRU DIENA

### Tikšanās uz Baltijas ceļa

Saja Atmodas laikā jau ne reizi vien mūs ir vienojusi gandarijum-pilna apziņa par tautas kopību. Bet 23. augusta sevi sajātām ari kā daļu no Baltijas. Todien, kaut ari tikai uz piecpadsmit minūtēm, bijām kopā. Gan radikali, gan ne tik radikali. Gan tautfrontieši, gan tie, kas vēl nogaida, bet sirdi jut līdzi. Zajie, pat iesārē un rozīgie. Man zinīgi šķērīgi iauņa tautas līdera Edgara Savīšāra vardi; ja tāda vienoība būtu bijusi to-reiz – trīsdesmit devītā! Tad varbūt... Gribas tīcēt, ka mūsu tautai nāks kāds Liktenīgais brīdis, mēs būsim tā – plecu pie plesca.

Te, uz Baltijas ceļa, satīku ari Tautas frontes līderi Daini Ivāničevižem un tālīnoti par tautas kopību un uzticību, bet reize arī nomākumi. Kā nekā kārtējo reizi vadoties biedri, konkrēti – LKP CK personā, pierādījuši, kad viņi ir «tautas draugi», proti, atzīstējot Latvijas radio pārraidit vienu nepieciešamo informāciju un arī viņus.

Varbūt šī nav istā reize un vieta, kur risināti nopietni sarunu par Latviju un tās likteni, jo pāris mīnūšu, kas Dainim Ivānam tobrīd bija atlikušas līdz runas mitīpā, ir krietiņi par maz, lai par visu iztājtu, pie tam ik pa brīdim viņam kļāt naik cilvēki. Tomēr iss zibens-intervija notika.

— Kā radūs ideja par «Baltijas ceļus»?

— Pats pirmsais impuls nāca no Edgara Savīšāra. Pilnībā šo ideju izlojotām visi kopīgi Baltijas Padomei.

— Vai cerējāt uz tādu atsaucību?

— Garantiju, ka izdosies, protams, nebija. Par šodienu varam būt gandari — tauta ir savu vienību pierādījusi. Eiropā peckara perioda tā ir nebūjusi akcija. Ar jūsu avizes starpniecību grib pateikt paldies LTF Limbažu un Čehu nodalām, kaut ari šiem rajoniem kēde eauri negaja. tomēr atsaucību un rīcības koordinācija bija loti laba.

— Kāda situācija pastabān ir Tautas frontē? Vai nav tāds kā pagurums?

— Centrā tādu pagurumu nerūj, bet par visām nodalām nezinu teikt. Gribu uzsvērt, ka, dibinot LTF, tieši cerezām uz rajonu nodalīktu darbu.

— Tad, jūsuzprāt, kā strādā Valmieras rajona tautfrontieši?

— Jāteic, ka Valmieras nodalās darbu jau vissmazāk Nu, kaut vītagad, gatavoties akcijai «Baltijas ceļa».

— Par LTF Domi dzird viedokli, ka tā esot pārāk pasīva, liberala...

— Jā, un kļūda ir tā, ka toreiz, kad velejām Domi, visus šos cilvēkus vēl isti nepazīnām, lādel ir iznācis tā, ka tajā iekļuvis ari pa stagnātām. Par liberalismu. Es domāju, ka pastabān mums joti stiprs, skaitliski iespāidigs ir tieši «kreisais spārns», radikālais, tagad vajadzētu līdzsvarām tieši labējos. Jo gan pārleka radikalizācija, gan pārleka liberalizācija — abas ir bīstamas.

— Mani bāda šķelšanās mūsu vidi, skaudība citam pret citu, kā smējas, «latvieti labākais ēdiens esot kaimiņš»...

— Sis ipašības mūsu tautai nāk līdzi no vergu laikiem. Tas verdziskums, padievīgums, iztāpība. Ari skaudība. Tas ir vergu ipašības. Vispirms mums katram pāšam jājūt brīvam, tikai tad varam noteinīcerēt uz brīvu valsti. Sobrid mums pats svirgākais — vienoītā Jasaprot, ka LTF ir tautas rādīta un tā mums sobrid ir pats dārgākais, kas reali ir. Ja kildas un savstarpēji nesaratīs sašķērīgās LTF, tad nebūs mums arī brīvas nākotnes! Tas jasaprot. Aiz personīgām ambīcijām sobrid varam pāzaudēt visu.

— Kāda ir jūsu attieksme pret pilsoņu registrāciju un komite-jām?

— Esmu pret Ir gan ari viens pozitīvus aspektus, tas ir — pašap- sāns celšanā mūsu cilviekiem, apzinoties sevi ka Latvijas pilsoni. Bet, no otras puses, kā mēs varam tā gluži vienkārši izlemt — tas būs Latvijas pilsonis, bet tas — ne. Tātad vīnai daļai dosīm pilsonu, bet otru paicināsim piedālīties Latvijas veidošanā kaut kād vēlak! Ar šo pilsonības piešķiršanu var nepiesķiršanu mēs atbaidam joti daudzus cīttautīniekus, bet mums, gluži otrādi, ir jāpārī vienu progresīvu speku konsolidāciju, visu, kas grib veidot Latvijas nā-kotni Otrkārt, vai ir zināms tas, kā rīkoties pēc tam, kad bus noti-cis šis iecerētais Pilsolu Kongress? Vai, veicot šo pilsoņu registrāciju, neizmantojam nelietderīgi tautas lielo uzticību? Treškārt, atcerēsi-mies, ka mēs veidojam jaunu Lat-vijas valsti! Nevis restaurējam kā-du jau kaut kā bijušu valsti. Sis

ceļš uz brīvu Latviju, ko piedāvā LNNK, ir neizstrādāts, līdz galam neparādomais. Neatkarības ideja Latvijas dažādos iedzīvotājus nedrīkst sašķelt, tai ir jābūt vienoītai!

— Tātad jūsu attieksme pret LNNK nostādnēm ir noraidoša?

— Ja, Pašreiz iznāk tā, ka mums kopīga ir tikai pati neatkarības ideja. Ja LNNK ari turpmāk paliks pie savam tagadejām, am-biciozajam, kategoriskajām nostādnēm, tad diez vai mums būs ko-pigs ceļš.

— Kāds būtu LTF galvenais uzdevums tagad?

— Nopietni gatavoties vēlēšām. Jādomā par kandidātu izvirzīšanu, jo veiksmīga izvēle ir jau 50 procenti no panākumiem vēlēšanās. Mēs varam uzvarēt tikai ar savu aktivitāti. Javeido vēlēšanu koordinācijas tīkls. Jāpanāk, lai vēlēšanas būtu demokrātiskas, jo tādā gadījumā zaudēt nevar, tas vienmēr garantēs progresīvo speku uzvaru. Mums ir tikai viens ceļš uz Latvijas neatkarību — parlamentārās ceļā. Pat tāda gadījumā, ja mēs vēlēšanas iegūsim mazāku mu republikas parlamentā, mēs vērāsim cīnīties. Nav taisnība tien, kas apgalvo, ka parlamentārās me-todes ir izsmētas.

— Kā jūs pats jūtāties šajā daudzā viedokļu un uzskatu laikā?

— Normāli. Si kašķešanās nedrīkst pariet robežu. Bet vairākiem viedokļiem līdzās ir jāpāstāv un lai tauta pati izskiras, kam sekot. Vienīgi mums jādomā par to, ka daļoties un kašķejoties mēs kļūsām par kili Baltijas vienotībai un tas ir izdevīgi tumšajiem spekiem.

Intervēja Gunta MATISONE.

Telefoniska  
ekspressintervija  
ar vienu  
vienīgu  
jautājumu

— KĀDEL, PĒC JOSU DO-MĀM, VALMIERAS NODAĻA ESOT VISVĀJAKĀ?

Atbild LTF Valmieras rajona nodalas priekšsēdētājs Eriks Vēbers (pa telefonu): — Ja jau priekšnieks tā saka, tad laikam tā ari ir. No augšas tas labāk rezādzis. Starp cilu, ari LKP Valmieras rajona komiteja ir neapmierināta ar mūsu darbību. Bet, kas attiecas uz Latvijas Republikas pilsonību, tad tā ir katra brīva izvēle. Dainis Ivāns ne tuvu nav vienīgais, kurš par to ne dzīrdēt ne-grib. Tie simti tūkstoši Latvijas Republikas un tai skaitā ari Valmieras rajona iedzīvotāju, kuri jau reģistrējušies kā Latvijas Republikas pilsoņi val kandidāti, gan domā citādāk.

### UN ATKAL — GALVU AUGŠĀ!

«Tālavā» iziet tautā jau trešo reizi, nu mēs varam izdarīt zināmīcību, seicījumus par sevi un cītiem, redzot un izskriot — kurš ir kurš. Mūsu vislielākā pateicība pie-nākas komjaunatnes rajona komite-jas komandai ar Elmāru Kokinu priekšgalā, kuri ir inūsu labākā un aktīvākā palīgi, pēdējoreiz par to visu saņemdamību nepielīnus belzi-einus par sāfades mātīšanu... Esot ienākušas sūdzības... Nu, un tad? Kurš teicis, ka šiem sūdzētāju bariem ir taisnība? Kurš teicis, ka taisnība ir tiem kangariem, kuri ir prēcīgi zīgoj, kur nākas, par to, ka kāda «Tālavā» parādoties kāda kioskā? Bet varbūt vajag tieši tā, kā mes darām? Nevis kā labpati-kiem, aizdomigajiem... un nelabvējējiem!

27. augusta «Tālavā» kā kolekti-vaibis iestājās Latvijas neatkarīgas preses Asociācijā. Un kops tās reizes ari mēs esam iemācījušies runāt to, ko domājam, aizstā-vēt savu viedokli. Jā, Asociācijas Statūtos gan ir teikts, ka nav pfe-

laujama nekāda cenzūra (protams, izņemot katru autora godaprātu), bet joprojām mēs apzināmies, ka «Tālavā» raksti un to parādīšanā lasītājiem ir atkarīgi no kādas ci-tas sabiedriskās organizācijas ga-rastāvokļa. Preses brīvība ir ārkārtīgi nosacīts jēdzienis, taču neatkarīga prese jau ir. Gadījās sa-stapt Rīgas domubiedrus, kuri ga-tava savas «kaujas lapīpas», taču nezīna, kur tās tiek pavairotas, un uzskaata, ka labāk lai mazāk cilvēku to zina. Centrā revolucionārā romantisma ir pieteikumi. Toties ari uzzinājām, ka būs iespējams veidot «Tālavu», ja ari to (tfu, tfu, pār kreiso plecu!) «caizliks ciet».

Droši vien tauta gaida ari mūsu komentāru par to, ko no stenda tāpēcīgi nepieplaša «Tālavā», bet materiālu, kā arī stikla — apciukoti. Nu, ko. Tātad — pareizi strādājam! Tātad — bija vērts sākt.

Nākamais paldies par visu jūsu labajiem, kas mums vel-



lītāk darit. Un tā mēs spēsim iz-turēt. Kaut ari katru «Tālavu» ga-tavojam kā pēdējo («legālo»), jo mēs tācu kādam trāucejam. Palīdzīsim turēties cits citam!

Inese VINKLERE

P.S. Kas attiecas uz pēdējās lapu-ses pēdējās slejas pēdējo rind-kopu, varu paskaidrot, ka «Tālavu» neatzīst PSKP vadīsojo-viņu lomu. Un kādē gan tas būtu jā-dara?

# UZ MĒRKI – VIENOTI

**«TĀLAVAI» ATBILDES SNIEDZ LNNK PADOMES UN LTF VALDES LOCEKLIS EDUARDS BERKLAVS.**

Jautājums: Kā jūs vērtējat Latvijas PSR Augstākās Padomes sesiju šā gada jūlijā pieņemto Deklarāciju par Latvijas valstu suverenitāti un citus lēmumus?

E. B.: Kaut arī LPSR Augstākā Padome vēl atrodas, spriež un lemj būtību ne tautas izvēlēti, bet komunistiskās partijas izraudzīti deputāti, tācū ar prieku var atzīmēt, ka laika un pāris pedējo gadu lielo notikuma gaitā, kurā tagad skaidri saskatāms milzīgais laukums, ko latvieši tautai atnesis PSRS bruto spēku iebrukums un tam sekojošā okupācijas varas administrācijas rīcība Latvijā, — daudzi deputāti ir sapratuši, kas darāms, lai glabātu stāvokli. Tie izsaka konkrētus ierosinājumus un balso par to pieņemšanu.

Sesija gan vel netika pieņemti tādi lēmumi, kas kardināli mainītu stāvokli Latvijā un atdotu latviešu tautai tiesības pašai brīvi, neatkarīgi izlemt visus jautājumus, kas attiecas uz tās dzīvi. To var panākt tikai, pasludinot Latviju par pilnīgu neatkarīgu, demokrātisku, suverēnu Eiropas tipa valsti. Tomēr sesiju tika izteiktī vairāki parāzi atzinumi, kuri nedaudz atvieglo mūsu (LNNK) un citu demokrātisko organizāciju cīpu par pilnīgu neatkarību.

Pie reizes jāgāzīst, ka komunistiskās partijas vadība ar to samierinājis, vispirms jau apstākļu spiesta un arī grībēdama ar tādiem atzinumiem nomierināt sastrauku un sašutušo tautu ar ilūzijām, kā arī PSRS ietvaros var panākt istu demokratizāciju, politisku brīvību, kultūras izplakumu un saimniecisku labklājību. Tās ir tikai ilūzijas. Visu demokrātisko organizāciju pienākums ir par to pārliecīnā tautu.

Ta es kopumā vērtēju sesijas darbu, tācu Deklarāciju, kuru pieņema gandrīz vienlaicīgi (diviem deputātiem atzīties), ir atzīts:

- ka Latvija līdz 1940. gadam bija neatkarīga demokrātiska republika;
- ka 1940. gadā, balstoties uz 1939. gada 23. augusta Vācijas un PSRS Neuzbrukšanas pakta stepono papildu protokolu, stāliniskās noziedzīgas ārpolitikas rezultātā Latvijas Republikas valstiskās suverenitāte tika zaudēta un Latvija — iekļauta PSRS sastāvā;
- ka tieši iepriekšminētās noveda pie Latvijas ekonomikas un kultūras pagrīmuma, kā arī ekoloģiskās krizes, deformēja nacionālās attiecības un devājuma vispārīgācības vērtības.

Šie atzinumi ir patiesi, taisnīgi, un varas orgānu iestādes to teikušas pirmo reizi.

Vēl vairāk: Deklarācija pasludināts, ka pec tās pieņemšanas LPSR attīstība noteik reālas valstiskas suverenitātes apstākļos šās

suverenitātes valstiski tiesiskajā un starptautiski tiesiskajā izpratnē. Domāju, ka paši svarīgākie ir Deklarāciju un 3. un 5. punktu. Tajos teikts: «Zeme, tās dzīles, meži, ūdepi un citi dabas resursi ir republikas nacionāla bagātība, kas piederi Latvijas tautai», «Latvijas PSR teritorijā tiek atzīta Latvijas PSR likumu augstākā vara. PSRS likumi Latvijas teritorijā stājas spēka tikai pēc tam, kad tos ratificēs Latvijas PSR augstākais valsts varas orgāns.»

Tas ir patikami. Apseivami. Paldies deputātiem. Taču būtu naīvi iedomāties, ka tūlit viss notiks tā, kā Deklarācija teikts. Par visa deklarētu lietošanu vēl nāksies neatlaidīgi cīnīties. Neesmu pārliecināts, ka Augstākās Padomes Prezidijs un Ministru Padomes vadībai pieliks spēku un drosmes šo cīnu novest līdz galam vai pat rīkoties atbilstoši Deklarācijā teiktajam, neatkarīgi no Maskavas.

Mūs nevar apmierināt Augstākās Padomes lēmums «Par Latvijas PSR ekonomisko patstāvību». LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājs V. Bresis un līdzīzītājs akademīks A. Kalniņš gan godprātīgi un argumentēti pārstāstīja, kāda katastrofālā stāvokli atrodāmies un ko vajadzētu darīt, lai šī stāvoklis mēģinātu izķūkt. Taču tie ir tikai vārdi, jo liešas rūpniecības un vairumā ministriju Latvijā arī turpmāk paliek vissavienības resoru rokas. Nevar būt ekonomiska patslāvība bez politiskas neatkarības. Republikai nepieciešams pakļaut visu ekonomiku, ieviest savu konvertejamu valūtu, slēgt robežu un ieviest savu muitu. Bez tā nevar būt patiesi ekonomiska patslāvība.

Neapmierinošs ir arī likums par vietējo padomju un republikas AP vēlēšanām. Tas dod iespēju vēlēšanās pālieidīties visiem, kuri dzīvo attiecīgā vēlēšanās apgabalā, pat visiem karavīriem un viņu gimenēm arī viens formulējums, kuru varas iestādes var brīvi tulkt: deputātu kandidātu programma nedrīkt būt aicinājumi uz nacionālu naidu un tā nedrīkt aizskart konstitucionālās tiesības, celt neslavu valsts iekārtai vai personalai. Tieši valsts iekārtai tas būtu pieņemams, bet pie rūmām, kuri vēl plāti izplatīta patvalja, tāds likuma formulējums varas iestādēm dod iespēju represēt katru viņu nepatikamu personu. Ari pats, gan nebūdams deputāta kandidāts, esmu jau, uz līdzīgu likuma formulējumu atsaucoties, izsaukti pie Rīgas pilsētas prokurora vietnieku, un man norādīts oficiāls brīdinājums (jau otrais) par publiskā sapulcei teikto runu.

Nekomentēšu plašāk citus sesiju pieņemtos lēmumus par tadiem būtiskiem jautājumiem kā par grozījumiem un papildinājumiem Latvijai.

Ja kāds no šiem virzieniem jūs interesē, ja jums pāsām ir savi ierisinājumi, nāciet un palīdziet!

Latvijai jau šodien vajadzīgas jūsu rokas, jūsu sirdis, jūsu prāti! Izziņas pātālruni: 299733 — no riņķi, 994276 — vakaros.

Katrū treidieni Rīgā, Komjauņatnes krastmalā 31, Latvijas Valsts meliorācijas projektaešanas institūta 5. stāvā pl. 18.00 notiek Latvijas Sieviešu ligas sapulces, kur var nodot pilsetu un rajonu pieteikumus.

Latvijas Sieviešu ligas Pagaidu valde

jas PSR Konstitūcijā, par neapmierinošo ekoloģisko situāciju republikā un uzdevumiem tās atveseošanai, par sapulcem, mitīgumam, ielu gajinēiem un demonstrācijām un citus. Neviens no šiem lēmumiem mās apmierināti pilnīgi, taču kārta no tiem ir arī kādi vajadzīgi, mums piegemīmi un mūsu darbu kaut nedaudz atvieglojīgi atzinumi. Tas pērāda, ka demokrātiskām organizācijām ir aktīvi jāstrādā, lai visās nākošajās vēlēšanās iespējami vairāk ievelētu par deputātiem cilvekus, kuriem patiesi rūpīvi tautas liktenis un kuri nedalītos cīnīties pret Maskavas virskundzību.

Jautājums: Pie kādiem rezultātiem varētu novest demokratizācijas procesa pretrunas Latvijā, ja tās turpinās?

E. B.: Jā, pretrunas un pat pilnīgi pretēji viedokļi ir starp komunistisku partiju, tā saucamu interfronti un vispār vecās reakcionārās iekārtas piekritējiem, no vienas pusē, un jaunradušāmies demokrātiskām organizācijām, no otras pusē. Pastāv dažādi viedokļi taktiskas un pat uzdevumi jautājumos arī demokrātiskā organizāciju iekšējiem. Tas ir saprotami un neizbēgami. Vecās reakcionārās kartības piekritēji bez cīnās neaizdos varu un neatkarīkes no savām privilēģijām. Viņi par tām cīnīties visieni līdzekļiem. Par to esam jau pārliecīnājies. Taču visas tautas ir modusās cīnīties pret apspiestību, par paštiešāmās tiesības un par pilnīgību, materiālu nodrošinātū. Dzīvi.

Kā šī cīna beigties, domāju, uz to vienozinīgi pārējās nav realitāts, bet komunistiskās partījas virskundzībās padomēs turpinās.

Jautājums: Vai Kārja Ulmaņa personībā šodien nepamatoti nekļūst par tēlu, kā simbolizē Latvijas politisko un ekonomisko stabilitāti, tautas vienotību?

E. B.: Jā, dažviet pārmērīgi aizraujas ar K. Ulmaņa idealizēšanu, taču nedomāju, ka ir pamats sevišķām bažām. K. Ulmaņam ir neviedzīgiem neopelniem neatkarīgām. Nedrīki pieļauj šķēršanos Latvijas valsts izveidošanā. Viņi bija sprātīgs saimnieks, un par to ir jārunā.

Mēs nevarām attaisnot viņa noorganizēto valsts apvērsumu 1934. gada 15. maija, kuras sagrabāšanu nedemokrātiskā veidā, kaut arī bez asins izlēšanas Es domāju, ka, to darot, viņa nodoms patiesi bija pārtraukt pārmērīgi daudzo saviesušos politisko partiju nerētās manipulācijas, apvienot tautu. Kā tas ir, mums nav pieņemama viņa izveidojota politiskā sistēma pēc 1934. gada 15. maija.

Jautājums: Vai kādās iestādēm vēlējokļi demokrātiskā organizāciju iekšējiem, — viņi ir un būs. Katram savai taisnībai jāpierāda, mierīgi diskutēt. Te vajadzīga pacietība, iecītība. Nedrīki pieļauj šķēršanos par visu vairāk vajadzīgu vienu demokrātisku spēku vienotību. Dažas nesaskaņas jau ir pārvārētas — piemēram, par LNNK un LTF galamērķi. Tagad arī LTF uzsakata, ka jācīnās par pilnīgi neatkarīgu Latviju, ka Padomju Savienību varētu iestādēt.

E. B.: Es nedomāju, ka LNNK dalībnieki uzdevumi pēc savā saturs provincē atšķirtos no uzdevumiem visā Latvijā, protams, ievērojot konkretos apstākļus, situāciju un auditoriju.

ietvaros ne īsta demokrātija, ne tautu pašnoteikšanās nav sasniedzama. Tuvojamies kopējam viedoklim arī Latvijas pilsoņu komiteju veidošanas nepieciešamības jautājumā.

Jautājums: Vai LNNK un jums personīgi pieņemama sociāldemokrātiskā marksimisma teorija un sociāldemokrātisko partiju darbība sociāla taisnīguma nodrošināšanai sābiedrībā?

E. B.: Sociāldemokrātiskā marksimisma izpratne ir daudz realāka, praktiski piegemītā un nesādzīnām humānā par komunitātēm — lieliniekiem. Visumā atzītu, ka marksimisma-leptīmīma macība ir zinātniski nepamatota, nepieņemama un dzīve nav realizējama. Komunistiskās partijas vadītas un it kā Padomju Savienībā ieviestās sociālismi ne tikai nav spejīs nodrošināt sociāla taisnīgumu, bet ir dzīmis un pastāvējis varīgais varīgais, netaisnības un netikumības pret cilvēci, atnēsis postu un budžetu, pastāvējis likai ar viltu, apmānu un vārdarbi. Sociālismi Padomju Savienībā nekad nav pastāvējis, bet komunistiskās partījas virskundzībās turpinājis izkrāmelētā padomē vārdu brūku.

Kas attiecas uz sociāldemokrātiskā partiju programmu sociāla taisnīguma nodrošināšanai praktiskā darbā, — to visnotālāk atbalstu. Atbalstu arī sociāldemokrātiskās partijas atjaunošanai Latvijā, jo tā pievienojas cīņai par Latvijas pilnīgo neatkarību.

Jautājums: Vai Kārja Ulmaņa personībā šodien nepamatoti nekļūst par tēlu, kā simbolizē Latvijas politisko un ekonomisko stabilitāti, tautas vienotību?

E. B.: Jā, dažviet pārmērīgi aizraujas ar K. Ulmaņa idealizēšanu, taču nedomāju, ka ir pamats sevišķām bažām. K. Ulmaņam ir neviedzīgiem neopelniem neatkarīgām. Nedrīki pieļauj šķēršanos Latvijas valsts izveidošanā. Viņi bija sprātīgs saimnieks, un par to ir jārunā.

Mēs nevarām attaisnot viņa noorganizēto valsts apvērsumu 1934. gada 15. maija, kuras sagrabāšanu nedemokrātiskā veidā, kaut arī bez asins izlēšanas Es domāju, ka, to darot, viņa nodoms patiesi bija pārtraukt pārmērīgi daudzo saviesušos politisko partiju nerētās manipulācijas, apvienot tautu. Kā tas ir, mums nav pieņemama viņa izveidojota politiskā sistēma pēc 1934. gada 15. maija.

Jautājums: Vai kādās iestādēm vēlējokļi demokrātiskā organizāciju iekšējiem, — viņi ir un būs. Katram savai taisnībai jāpierāda, mierīgi diskutēt. Te vajadzīga pacietība, iecītība. Nedrīki pieļauj šķēršanos par visu vairāk vajadzīgu vienu demokrātisku spēku vienotību. Dažas nesaskaņas jau ir pārvārētas — piemēram, par LNNK un LTF galamērķi. Tagad arī LTF uzsakata, ka jācīnās par pilnīgi neatkarīgu Latviju, ka Padomju Savienību varētu iestādēt.

E. B.: Es nedomāju, ka LNNK dalībnieki uzdevumi pēc savā saturs provincē atšķirtos no uzdevumiem visā Latvijā, protams, ievērojot konkretos apstākļus, situāciju un auditoriju.

Mūsuprāt, pārējā un tuvākā nākotnē galvenie uzdevumi ir šādi:

● Izvērst plāsu pašreizējā politiskā un ekonomiskā stāvokļa izskaidrošanu visos kolektīvos — kā individuālo, ta grupveida parrunu un plāsu sapulču veidā, argumentējot pārējāt, ka pie tagadējā stāvokļa vainīga ir līdzīgi pastāvēša komunistiskās partijas politika un tās iedibinātā padomē vārdu. Jāpārīcīe visi iedzīvotā Latvijā, kā vairīgā un pastāvīgā pārīcībā, neattālumā Latvijai pārīcībā Padomju Savienības. Ir jāpārīcībā, ka pārējāt plānu pārīcībā LNNK apstākļa Padome vārdu varētu ievērotātā Latvijā (ari komītnīcēs ne) un pieņemšanu.

● Jaturpīna enerģiskā cīna pret cītātēsā iepļudināšanu katram savā rajonā vai pilsētā. Nepieļaut jaunu iebrukuso sāvējību pierādīšanu un pastāvīgā dzīvi Latvijā (ari komītnīcēs ne) un pieņemšanu.

● Aktīvi piedāvātēs to personu reģistrēšanā, kuras bija Latvijas pilsoņi 1940. gada 17. jūnijā, un viņu pieņēmās, kā arī reģistrēt kā pilsonu kandidātus tos, kuri vēlāk kļūtu par neatkarīgas Latvijas pilsoniem, neatkarīgo no nacionālītātes. Palīdzēt veidot pilsonu komitejas.

● Katrā rajona un republikas pakļautības pilsēta kopā ar LTF, VAK, LSDSP un citu demokrātiskā marksimisma organizāciju nodaļām jāzīmē vārdu. Atbalstu arī sociāldemokrātiskā spēku koalīcijas komitejas vienību organizēšanai cīņā par neatkarību.

● Kopā ar LTF un citām demokrātiskām organizācijām izstrādāt cīrības plānu, lai pāriekšās vēlēšanas vietējās padomes un vēlāk — LPSR AP ievēlētā cilvēku, kuri patiesi vēlēsies un uzdrīksties jebkuros apstākļos cīnīties par neatkarīgu demokrātisku Latviju, kuri atzīst latviešu noteikības tiesības, kā viņiem dzīvot.

● Kopā ar visu demokrātisko organizāciju dalībniekiem organizēt latviešu tautai nozīmīgo datumu piešķirīgācību atzīmēšanu.

● LNNK uzmanības lokā jāpārīcībā nepieciešamā kopā ar VAK būt par mudinātājiem, organizētājiem un aktiviem līdzdalībniekiem praktiskā rīcībā ekoloģijas un vides aizsardzības problēmu risināšanai, vienlaikus nesažīgā vēršoties pret galvenajiem vājinagājiem savā rajonā vai pilsētā.

● Par vissvarīgāko uzdevumu uzskatīt vienu demokrātiskā spēku koalīciju, kārīgās taktiskas dēļ. Kopīgi jāmeklē un jāizmanto visdažādākās ceļi uz nosprausīto galamērķi.

1989. g. 8. augustā  
Jautājums uzdeva  
Viesturs LUCANS un  
Tālākums PUMPURINS

## Latvijas sievietes!

### Subjektīvs komentārs vēlēšanu lietā

Uzskatu par nepieciešamu paziņot, ka nesen «Liesmās publicētajā rakstās: «Par gaidāmajām LPSR AP vēlēšām» Neatkarības kustības informācijas grupas nesaņemotās rīcības rezultātā radusies kļūda. Uzskatu par neiespējamu kandidātēt jebkāda veida LPSR vēlēšanās, kā arī tajās piedālīties. Būtu visai naīvi iedomāties, ka esosīs varas monopolis — Latvijas Komunistiskā partija un tās pārziņa esosīs Augstākā Padome — kādrezīz pasludinās sevi par okupācijas pāspārvaldi un labprātīgi uzsāks sev «pārīcīvīcisko» varas demontāžu. Piedaloties šajā tirdzniecības vēlēšanu kampaņā, mēs būtībā graujam Latvijas neatkarības ideju. Mēs aizmirstam, ka šī ideja ir jāzīmētā dzelzalīni un sildenis kompromisa ceļā no okupācijas zonas āra neved. Tādēj ir jādara viens iestājējās, lai radītu tautas opozīciju pastāvīgajam LPSR varas mehānismam, «Pērstrolkā» spēles brīvā dabā (Gruziā, Armēnijā un citur) sāk ielgt. Iai lielais darbs uz priekšu tiek!

Juris HELDS,  
LNNK dalībnieks

Visiem,  
kuri  
taisnības  
pusē!

Latvijas Cīlveka tiesību aizstāvības Liga aicina visas sabiedriskās un sabiedriski politiskās organizācijas iepazīties un sadarbīties. Mums visiem ir viens kopīgi ejaems ceļš, lai cīnītos par cīlveku tiesību aizstāvību Latvijā. Paziņojiet savu organizāciju adreses Ligas sekretariātam Rīgā, Gorkija iela 153/1 — 31 telefons 362936, Ligas informācijas centram — 290365.

LCTAL uzdevumi — publīkāja «Tālākums» 3. lappuse.

Pilseni, kurš ieinteresēts un var uzaņēmēt Ligas Valmieras nodaļas organizēšanu, lūdzam zvanīt: Valters LUCANS un Tālākums PUMPURINS.

# ZIEMEĻUS – BRĪVUS NO ATOMA!

1. Ievadām.

Sō tekstu sastādījusi somu kustība pret atomenerģētiku EVY. Sōbrīd ir milzīga nepieciešamība starptautiski sadarboties vides aizsardzības jomā, par cik dabas iznīcināšana nepazīst rōbežas. Atomenerģētikas bilstāmībā iepēm īpašu vietu un jau šausmīnošā veidā ir izjūsta.

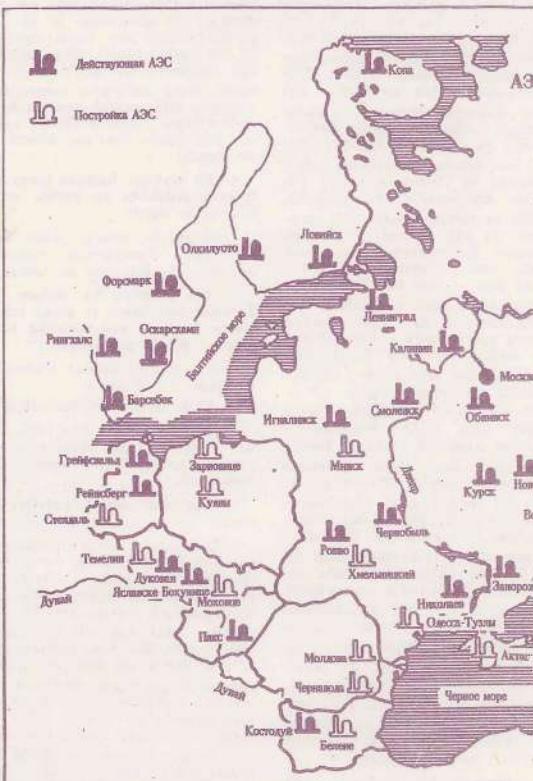
2. Pašlaik uz zemes darbojas vairāk kā 400 AES. Tājās notika un notiek avārijas. To lielākā daļa tiek noklusētas, tāpat kā informācija par sekām. Atcerēsimies, darbojušās AES ir tikai daļa no enerģētiskā cikla, kurā ietilpst urāna rūdas ieguve, bagatīnašana, atrakciju pārstrāde un noglabāšana. Oficijozi bieži «caizmirst» šis cikla daļas, kad sludina AES tīrību. Bet tās ir visbilstamākās gadījumos, kad normali avāriju nav.

Praksē visas no pieņemtajās avārijās, kas notikušas AES, ietilpst tieši cilvēka faktors, ko matemātiski nevar izskaitīt, tāpēc to aprekino ne ļemt vērtēt. Visas avārijas pirms tam tika pasludinatas kā «neiespējamās».

Sīm energijas veidam visciešākais sakars ar atomierociem. Izstrādājot elektroīti, procesā tiek radīts plutonijs — izejiņa atombumbām. 500 MW AES gada izstrādā ap 150 kg Pu. Vienai bumbai vajag 2–9 kg vielas.

3. Par avārijām.

ASV 1979. gada martā Harisburgas AES notika no pieņemtajām avārijām gan tehnisku klūjumu, gan daudzu cilvēku ķūdu dēļ. Sis klūdas bija tipiskas ASV atomstacijām. 2. gads atpakaļ Statoz atklāja ļoti rupju daudzu avāriju slēpšanu. Sākot ar 50. gadiem Savanna River uztēmumus bijušas avārijas ar radiācijas noplūdi apkārtējā vidē. Enerģētikas Ministrijas tās noliksejā, jo uztēmuma slegšanas gadījumā kara resors nesagremtu visu vajadzīgo plutoniju atombumba ražošanai. Neatkarīgā izmeklēšanas komisija atklāja stacijas apkārtnē paugurlinātu sasilīstību ar vēzi. Cernobilas avarija tāsītītā papēma tikai 31. dzīvību. Par nelielu radiācijas devu ieteikmi zināms maz. Sekas izpaušīties pēc gada desmitiem. Sākumā «Moskovski-



je novostī» ziņoja, ka zonas apkārtnē 2 reizes palielinājies vēza slimnieku skaits. Ievērojami palielinājušās ledzīmertas anomālijas mājdzīvniekiem. Bēri cīes no vairogām. Sekas izpaušīties pēc gada desmitiem. Sākumā «Moskovski-

peo oficiālām datiem jau eeturtdaļmiljona rezervistu tīkst sūtīt uz «apmacībām», kuru laikā notiek katastrofas seku likvidēšana. Pēc atgriešanās igaunū rezervisti gan saslima ar vēzi, gan mira. PSRS

pabeidza ziņojumu par katastrofu tā paša gada augustā un nodeva Vīnē organizācijai. Rietumu prese noverteja to kā ļoti pamatiņu un atklātu. Bet ... ziņojums nav publicēts Padomju Savienībā. Tieki noklusēta arī informācija par cilvēku veselību Ukrainā. Urālos Kīstima 1957. gada notikušo avāriju noslēpa pilnīgi Beloļaškas AES ugunsgrēku slēpa 10. gads. Par noplūdem Ignalinas AES ziņu Zviedru kontrolstacijas, bet arī tas tiek noklusēts. Padomju enerģētikas ministrs sāgā aprīlī izdeva ziņojumu, pēc kura tiek ierobežoti pat paziņojumi par atomavārijām, kurās bijuši cilvēki upuri.

Enerģētikas cikls — viscaur bilstams process. Rietumvalstu izmantošas urāna raktuvēs Austrālijā, Namibijā, Kanādā — tipisks kolonīlisms, kam piemīt tautu iznīcināšanas ležīmes. Bet PSRS pat nav paziņojusi savu urāna raktuvēju atbraušanas vietu.

4. Starojumi ieteicme.

Vīsa cikla laikā — no urāna iejuves līdz atrakturnu noglabāšanai — apkārtēja vide nokļūst bilstamas radioaktīvās vietas. Radioaktīvitatē ir jonējošās starojumus, kas iekļūst audos, izsauc šūnas iedzīmības mehānismu, DNS molekulām izmaiņas. Starojums rada agrīno ieteikmi vai vēlino ieteikmi. Agrīna — nāve un staru slimība, vēlina — vēzis un ledzīmertas faktori maina, kas parādīsies nākošajās paaudzēs. Agrīnās ieteikmes rodas no lielām starojumā devām Vēlinās var izpaušties pat no visniecīgākajām devām, pie kām arī sājā gadījumā ir iespējams letāls iznākums. Zinātnei pētījumi par mazu starojuma devu ieteikmi ir gauji nepilnīgi.

5. Alternatīvi enerģijas ražošanas veidi.

Bieži apgalvo, ka, palielinot atomenerģijas izmantošanu, varētu novērst gaisa piesāršanu, skābos līetus un t. s. siltumvirču efektus. Bet ogu un naftas elektrostatiju apgādāšana ar pirkmākiem filtriem izmaksu nelieli, bet salīdzinot ar atomenerģētikas izdevumiem. Pat ja AES skaita palielināt 2 reizes, kas uz burvju mājētā nekadai nav iespējams, tas siltumvirču efektu samazinātu tikai par 3%. Urāna rezerves pat esošajām AES plieks tikai 50 gadiem. Energijas izmantošanas efektivitāte attiecībā pret nacionālo ienākumu.

6. Atombrius ziemējus!

Norvēģijā un Dānijā atomenerģētikai nav. Zviedrijā nolemuši ap 2010. gadu no tās attiekties pēc visas tautas nobalsošanas. Atklāts paliek jautājums par Somiju, kura heidz celt 5. AES, un Padomju Savienību, kuri masveida turpina AES celtniecību.

Jau 10. g. pasaulei ilggstoši kampanu «Ziemeļus brīvus no atomierociem!» ir jāpaplāšina, pieprasot brīvus no atomi Ziemeļus, kur ietilpti arī Baltijas valsti, Lēpīngradas apgabals, Karēlijas un Kolas pussala. Kustībai par mieru jāpiedāvā prasība par AES likvidēšanu. Tieši patlaban rodas nepieciešamība pretējās padomju — somu atomdrāudiem ziemējus. Somu atomrūpniecību piedāvā kopējos uzņēmumos daudzās valstis, piemēram, Ungārijā, Polijā, Indijā. PSRS palielināja atomrūpniecību Somijas pierobežā Karēlijā pie Karumjaki vēl šīnā erā uzcels ielu 6 reaktoru AES ar jaudu 6000 MW. Jauna AES uzprojekta arī Kolskalnā rūpniecības vajadzībām. Pojānaja Zarja 4 reaktoru AES tuvumā tūvāka laika plāno celi 2 reaktori staciju Imaudras ezera krastā.

Pirmā somu AES Lovīša atklāta 1977. gadā. Pagājušo rudeni no turienes devās ceļā jau 7. vilciens uz PSRS ar izstrādāto urānu. Somi galaproduktus savā teritorijā neuzglabā un to tālāko likteni nezin, iespējams, tie kalpo par ieteviņu atombumbu ražošanā. Ja jau apvienojas valstu atomrūpniecības, tad jāapvienojas arī tautu kustībām pret atomdrāudiem. Pašlaik Igaunijā ir rezervisti kustība, kuri bijuši aizvesti darbā uz Cernobīlu. Sie igaugi pauž protestu, nodod atklātību to, kas viņiem ziņām.

VISU ZEMJU ATOMENERĢĒTIKAS PRETINIEKI, SAVIENIJETIES!

Informatīvo materiālu apkopoja D. BERZINA



## LATVIJAS CILVĒKA TIESĪBU AIZSTĀVĒŠANAS LĪGAS UZDEVUMI

Katram cilvēkam saskaņa ar Vispārejo cilvēka tiesību deklarāciju ir tiesības uz tādu starptautisko un sociālo kārtību, kura tiesības un brīvības, paustas šajā deklarācijā, var tikt pilnībā realizētas.

Isumā par pašnoteikšanos var teikt, ka savā teritorijā tā nozīmē iespējas noteikt gan savu dzīves veidu, gan ceļus, kā to nodrošināt pēc saviem iestākiem, bet šo iespēju iestānošanai svēšā teritorijā vajizmantojot svešus līdzekļus un spēkus nepieciešamā vienošanās ar to iepašnieku. Jebkura gadījumā, savu tiesību iestānošana nedrīkst novest pie otras puses tiesību ierobežošanas. Tā kā pašnoteikšanas tiesības mēs obligati attiecīnām arī uz katru cilvēku atsevišķi, šī noteikuma

ievērošana (aizliegums ierobežot citu tiesības) nozīmē arī to, ka viensām darba spējīgajiem un ar ienākumiem nodrošinātajiem cilvēkiem ir zināmā pienākums materiāli paliņdzīviem, kākā paši nespēj iestot savas tiesības. Mūsūparbūt, tiesībā tā izpaužas sociālais taisnīgums: taisnīgums, kas balstīts uz katra atbilstību un labu grību.

Kā zināms, 1940. gada jūlijā-augustā PSRS komunistu kliķe ar vietējo «patriotu» un lētīcīgo aktīvistu atbalstu vardarbīgi iznīcēja latviešu tautas suverēnitāti. Līdz ar to sabiedrībai tika uzspreita tāda sociāla kārtība, kas katra cilvēka tiesības un brīvības padara pīlīgi atkarīgas no šīs kļēķes gribas. Savas privilēģijas un to brūpotu aizsardzību komunistiskā partikrājī attaisnoja un turpināja attaisnot ar to, ka tieši KP ir «spēcīgā zinātnīkā» priekšstātu par sociāla taisnīguma un vispārejās labklājības neseja. Reali šī «zinātnīkā» pamatojot teorijā» novēduši tautu pie tā, kas mums patlaban ir. Izņemot sarkanu transparentu melus, nozēlojumu nabādzību un kliedzōšu sociālo netaisnību, komunistiem nav izdevies radīt neko.

Uz Marksā vertības likuma balstītās «taisnīgas sadales pēc padā-

ritā darba process iestenībā ir visparastākā eksploatācija, neskatojoties uz sociālisma tēvu apgalvojumiem, kā viņu saderības receptūra izstādē. So eksploatāciju vēl vairāk padziņītas, kas komunisti, aizradīmies savas «teorijas» rāmjos, atnem jaudim normāju stīmulu darbam, un vienīgi «labojumi», ko tie piedāvā, ir deficitāri, tātādā kā rakti, neskātīti solījumi un iespējas nenokļūt «labošanas darbu» nozīmetē.

Nebūtu liela beda, ja komunisti pāsāti dzīvotu saskaņa ar viņu atklātām «objektīvajiem» likumiem un būtīvi savu «gašo ritīdienu» uz pašu reķina un pašu spēkiem. Nēlaine tā, ka savas priekšstatus par vēlamo viņi uztiepj pārējiem, nemorinot pat vescelu tautu izlāpīšanās un iznīcēšanās netiro politiku. Tam visam reiz jādara gads.

Līga uzskata, ka, lai normalizētu dzīvi Latvijā, nepieciešams pilnīgi atjauno gan visas latviešu tautas, gan katra cilvēka pašnoteikšanas tiesības. Tas ir vienīgi obligātās priekšnosacījumās ekonomiskās sociālās spriedzes un vispārejās vardarbības draudu likvidēšanai.

Tas paredz, pīmkārt: Latvijas teritorijas okupācijas un aneksijas

izbeigšanai, tātad PSRS karaspēka izvešanu un Saīmās atjaunošanu.

Latvijai nav jābūt par kādas cītās tautas drošības kļūtai vai «slaučamām govi». Katrā tautai miers un labklājība jāasniegt savā zemē, savienī spēkām un uz savu rēķinā, vai arī kopā ar citām tautām uz vienīgādīgās sadarbinās pamatiem.

Otrkārt, pilsoņu tiesību atjaunošana nav iedomājama bez KP konstitucionālo privilēģiju atcelšanas, t.i. to komunistu «sociālisma iekārjumi» likvidēšanas, par kuru saglabāšanu tie tagad ir tik ļoti nārūpējums. Runa iet par PSKP vadītās lomas likvidēšanu, par KP demilitarizāciju, nesodamību par politiskas rezultātum un mīsu plēnākumu savā dzīvē vadīties pēc komunistu programmas.

Treškārt: nepieciešams panākt vienosānos attiecību uz tīm cielēkiem, kuri nav Latvijas pilsoņi. Un lieta tā, ka jāēm vērā ne tikai tās, ka Latvijas zeme ir viņas pilsoņu privātpāsums, bet arī tās, ka latviešiem savas nācijas saglabāšanai nozīmību nebūt savā teritorijā jākonkurē dzīmībās tempas ar citu nāciju pārstāvjiem.

Un beidzot, ceturtkārt: nepieciešams izdarīt visu ražošanas līdzek-

ju inventarizāciju un pārdalī, zemi iekāsot. Ne nomu, ko komunisti, iztēlojušies sevi par vienīgajiem nacionālo bagātību iepāsniekiem, cīnīšas iemērēt rentes iesaīnījumā, ne, pasargā Dievs, pārdošanā, bet tieši pārdālī. Preižā gadījumā mēs, sey par postu, aplāmīsim komunistus ar jaunu «spēnākumu» kļūt par «godīgiem» mūsu vienīgādībās sargiem.

Kāmēr nav līdzvarotas mūsu iespējas, t.i. kāmēr netiks vienādi aizstāvētas gan komunisma pauđējumi, gan jebkura cilvēka, neatkarīgi no tā uzskatījumi, tiesības, līdzdarbošanās ar komunistiem AP ir pāragra.

Mums bieži pārmet nerāķināšanos ar «pāstāvīšajām realizātēm». Tātūt mēs tās nemam vērā un esam pilnīgi vienīspriests ar tiem, kas runā par pārējas laika stārībā nepieciešamību. Bet acīmredzot mūsu mērķi ir dzāzējumi.

Līga pastāv uz to, lai visas pārējas laika būtu vērstas uz cilvēka tiesību nostiprināšanu, nevis uz komunistu kliķes savīgā maskēšanu.

LCTAL sekretārs

Mirta ĀRINA

## «Gabaliņš no sirds man vēl ir Valmierā...»

UZ «TĀLAVAS JAUTĀJUMIEM ATBILD LKP VALMIERAS RAJOŅA SEKRETĀRS (1955.–1960. g.) KONSTANTINS ROZNIEKS.

— Atmīpas par to laiku ir sāpīgas. Tiku atbrīvots no darba 1960. gada 8. jūlijā Centrālkomitejās biroja sēdē. Pirms tam Valmierā ieradās CK sekretārs Gribkovs, it kā iepazīstējis ar rajonu. Centrā rādīt labākos kolhozus. Viņu tās mānumi garlaikoja. Pēcpusdienā Gribkovs pēkšņi teica: «Tev rajonā ir zvejnieki. Gribu nogaršot zivju zupu». Atbildēju: «Atvainojos, bet

man vispirms jāsazvanās ar sāmniecību.» Piezīmēju: Rībaram (Burtnieks — aut.), tas atbildēja, ka pašlaik neesot neviens zivs, kādu citu reizi — labprāt. Tā arī pateicu Gribkovam. Nekas viņam nevēlēja. Tārīgākā vēlēja, ka iepazīstēja. Gribkovs, Cīta starpā: «Rozniek, jums vajag pilāt A. Saksi un tādā gārā audzināt rajona ledzīvotājus, kā romāni «Prei kālu».» Atbildēju, ka pats tādus stāstīju rakstīju Piemaskavā sniegtojatos laukos ar savām asinim. Iemeslis, kāpēc mani atbrīvoja, nesaprotu vēl ūdeni, varu domāt nezin ko. Tuvinā iepazī-

sistema buksēja — plēnums bija pret atlādināšanu. Likā balsot atkārtoti. Nekas neiznāca. Tapēc arī atbrīvoja Centrālkomitejās biroja sēdē. Neviens no biroja loceklīem nerunāja, tikai viens pats Gribkovs. Cīta starpā: «Rozniek, jums vajag pilāt A. Saksi un tādā gārā audzināt rajona ledzīvotājus, kā romāni «Prei kālu».» Atbildēju, ka pats tādus stāstīju rakstīju Piemaskavā sniegtojatos laukos ar savām asinim. Iemeslis, kāpēc mani atbrīvoja, nesaprotu vēl ūdeni, varu domāt nezin ko. Tuvinā iepazī-

nos ar gūdu, kurš piedāvāja aizbraukt uz Rietumvāciju. Es zināju gan, ka nedrīkst, tomēr piekrītu. Delegācijas sastāvā, protams, bija arī kāds modrs profesionālis... Iespējams arī iemesls — vajadzēja atlāstīt, lai iebādītu citus. Es tācū strādāju pēc devīzes: «Uzklauši vecako brāli, bet dari otrādi.» Zināju, ka kukuruzu sēj tikai cejmālās, bet skatījos caur pirkstiem. Liezars aprēķināja, ka gōvis ir izdevīgais barot, ar dārza zemenēm, nevis kukuruzu.

(Nobeigums 4. lpp.)

## «Gabaliņš no sirds man vēl ir Valmierā...»

(Sākumis 3. lpp.)

— Kā kļuvāt par partijas darbinieku?

Biju cesinieks. Strādāju par aprīķa izpildkomitejas nodalas vadītāju, pēcā — atbildīgo sekretāru. 1947. gadā lūdzu, lai mani nosūta uz partijas skolu. Pec maiņām strādāja par Vilakas aprīķa izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieku. Lai arī tur vairums bija latvieši, bet tādēj, ka pirmsāk sekrētārs bija krievs, visi pasākumi notika krievu valodā. Lūdzu Ministru Padomei atlauju pāriet uz rajonu, kur var runāt latviski. Ministru Padomes priekšsēdētājs Laci teicās, ka tas ir iespējams. Pec laicīga mani izsauca Daugavpils apgabala komitejās I sekretārs Bisenieks: «Tu sādzējies, ka gribi pāriet uz Vidzemes zonu. Turpmāk strādāsi Aknistē.» Taja laikā tur komjaunatnes komitejā strādāja tagadējā partijas vēsturs institūta direktore Lubova Zile. No Aknistes pārējā uz Valmieras rajonu. Neklātie bēdzu augstāko partijas skolu Maskavā.

— Kas Valmierā toreiz tika alzaks?

Salīdzinot ar abiem iepriekšējiem rajoniem, kur strādāju, Valmierā bija laba līmeni nostādīta lauksaimniecība. Tad notika tas, ko es sev nevarā piedot vēl šodien. Mani apnūkoja, ieradās vairāki biedri no Centrālkomitejas ar priekšlikumu celt stīkla šķiedras rūpniču. Man stāstīja, ka Valmiera pilnīgi pārvēdosies, izauga, būtas un šītās. Cels jaunu slimnicu un jaunu teātri. Sievietēm būs, kur strādā, pašlaik viņam neesot, kā darit. Es sasaucu plenumu. Centra biedri atkātoja plenumam to pašu, ko bija teikuši man. Es toreiz tieši, ka visi šie labumi tiešām būs. Daudz vēlāk sapratu, ka radas tikai jaunums — nemorāla sieviešu un viensēšu skaita attiecību ar visām sekām. Gaujas un atmosfēras piešārsošana un migrantu plūdi. Un tam teātrīm, gar ko jūs tagad cikstāties, vajadzēja būt uzceltam jaunā gadsimtā!

— Ja varētu visu sākt no sākuma...

— ...rūpniecības būvei nepiekristu nekadā gadījumā.

— Kā ar cīgu pret iekšējo iealdnieku?

— Tā riteja intensīvi. Reis jērādās pie manis drošības komitejas pilnvarotācības. Grībeja atlāst Kurzemnieku no darba, jo bijis vacu armija. Es teicu, ka personiski veloši īpazīties ar lietas materiālēm. Kad izlāsju, tur nekā sevišķi nebija, staigājis vacu forma. Aprīķa partīzānu vadītājs Biełags teicās, ka Kurzemnieks toreiz vienīm pālēdējis, nesījis kāciņu. Toreiz drošības cēsīs plāni neizdevās. Bet biežāk tomēr izdevās.

— Ko varat teikt par toreizējēm republikas vadītājiem?

— Loti cienīju Kalnberziņu. Vienkrās. Bieži pat republikas meiroga sanākmes noturēja uz klaja laukā, laikām ieradūsies no pagrīdes laikiem. Ateros arī Centrālkomitejas 2. sekretāru Bērdevu. Savu koleģu kopēja raksturojuma iedērijās. Visi otrie sekretāri ir bijuši Maskavas ielikēji, kuri nemaz nemēceja latviešu valodu, nezināja tautas kultūru. Svešnieki, nozīmēti uz laiku. Bija dzīvoklis Rīga un saglabājās ar Maskavu. Augstpragti un iedomīgi, daudzus gadījumos pat trauceja darbu. Tapec arī bija visas šīs mūkības: koksgāzs, kukurūza, kvadratīlgāzs, trūdējies podiņi. Pamegini neizdarīt. Pēc katras kampājas tika atrīvoti no darba cilvēki. Sodien pilnīgi piekritu visam, ko par Sōbojevu plēnumā leica partijas vesturem institūta direktore Lubova Zile. Vagra repliku uzskatu par netaktisku.

— Vai piekritat, ka partīja zaudējusi autoritāti tautas acīs?

— NEPIEKRITU. LATVIESU TAUTAS ACIS TAI AUTORITĀTE NEKAD NAV BIJUSI.

— Val toreiz bija tāda sajūta, ka kaut kas notiek nepareizi, vai varbūt šķita, ka tā tam jābūt?

— 1940. gada dienēju Latvijas armijā lidojās, pec ziņāmēm notikumiem — sarkanajā armijā.

Reiz daļā apcietināja mūsu karavīru, un viņš pazuda bez pēdām. Sis bija pirmais gadījums, kad sajūtam — kaut kas nav tā, ka vajag Karam sākotnes, dzīvoju Cesis. Mani, kā jau visus komjauniēšus, mobilizēja, saņēmām ieročus. Bījām gatavi Cesis aizstāvet. Bet mani Izraisiņa nepatiku aprīķi vadijātu rīcība. 23. jūnija mūs izvietojās pa objektiem, bet 27. jūnija Cesis dežurējošie sapēmē pāvejās atpakaļ uz Pleskavas šoseju. Pāgastos komjauniēši to nezināja, palīka uz vietas, daudzi tika apciestināti un pat nošauti. Apmaiņībā notiņi komandēja mums teicās: «Zeni, mēs neatgriezīsimies Latvijā tik drīz — karš būs ilgs un asyains. Otra diena komandēja pāzudu. Domāju, ka viņu nošāva Fronte vadīju nodalā. Reiz pie manis atsūtīja karavīru Kilpu. Viņš pastāstīja par sevi. 1919. gadā aizbraucis uz Krieviju. Bijis «Pravdas» atbilstošais sekretārs. Apceitināts 1937. gadā. Pratināšanas drošības komiteja vijam mautķi nost nagi, aiz zābaku stulpmiņiem liets karsts udens. Baroja ar sīkumem un nedēļu dzert. Pat pašnāvī nevarējis izdarīt. Kara sākumā viņš bijis komisārs. Dala tikuši aplenkuma, izlauzusies tīkai dzīži. Par to Kilpu pazemināts par ierindnieku. Klausījos un neticēju, domāju, ka viņš aiz aizvainojuma izpuķošu par tām spīdīšanām. Pēc augstākās partijas skolas beigšanas es jau sapratu, ka daudz kas pie mums notiek nepareizi. Auzināšana komunistiskā garā iezīžas katrā sānīgā. Tu sāc akli tiecēt tādām lietām, kas normālam cilvēkam nav pieņemamas.

— Pārējām pie ūdens norīsēm. Kādas kustības jūtat savā apkārtē?

— Mani pašreizējā darba vieta cieši bauta Tautas fronte. Mums visiem Joti nepatik interfronte. Saikne ar Centrālkomiteju tai ir noteikti. Bet tas piekrītēju skaita strauji rūk.

— Latvijā savu darbību atjauno sociāldemokrāti...

— Mani pašreizējā darba vieta cieši bauta Tautas fronte. Mums visiem Joti nepatik interfronte. Saikne ar Centrālkomiteju tai ir noteikti. Bet tas piekrītēju skaita strauji rūk.

— Visnoziedzīgākā kļūda no Stalīna puses bija tā, ka viņš pāsludināja sociāldemokratiju par noņemību un izmeklījās ar to. Šī partīja nekad nav bijusi novedēja, bet daudz vairāk nekā kompartīja cīmījusis un bijusi kopā ar tautu. Mūsu strēlnieku komandēja vietnieki bija sociāldemokrāti Konrāds Vījups, viņam pakļauti karavīri Joti cienīja viņu par drosmi un izlāšanām.

— Kā vērtējat Baltijas tautu vēlēšanos atdalīties un partiju nevēlēšanos to darīt?

— Pirmkārt, pilnīgi jāteic vajā no PSKP. Kompartījas vadošais aprāts stāv Joti tālu no tautas.

— Vai piekrītat, ka dažām no Latvijas vadijājiem ir divas sejas? Vienna — kad runa šaurakā lokā, otrs — plāšas auditorijā.

— Par to grūti spriest. Vairumā gadījumu tiešām ir.

— Kādu redzat Latviju nākotnē?

— Tādu, kādā tā bija 1939. gada. Augsti attīstītu ekonomiku, izglītības un kultūras līmeni. Demokrātiku

— Kas jums nepatik Latvijas atmodā?

— Noslīdējusi cilvēku darba grība. Strādnieki saka tā: kā māksa, tā strādā. Bet jābūt ir otrādi. Ja visi strādātu tīk apzinīgi, kā mēs pirms padomju varas — vāi, cik labi dzivotu. Bet migranti ir vienas dienas saimnieki. Visu nodzīvo līdz klokiem. Sāndzīmet kaut vāi priekšzīmigo Kengiņbergas apvidu ar parākušo Kālījngradu apgabalu. Man nepatik, ka vecie rīdzīnieki dzīvo drausmīgos apstākļos. Jau rāsājās mājas — joprojām priekšzīmīgiem. Domāju, nav tālu laiks, kad mēs novērtēsim, kurš sabiedrības locekļi mums vajadzīgs, kurš — ne. Lielai daļai birokrātiskā aparāta darbinieku, kuri dzīvo atrīvoties, mēs palīdzēsim atgriezties dzīmēm.

— Paldies par sarunu!

— Bijušo novadnieku uz sarunu aicināja

Dace BĒRZINA

???

Sodien LTF Valmieras rajona nodalas vājumā mēs saskatām pirmām kārtām organizatoriskajās problēmās, kā arī lielas tautfrontes daļas un atsevišķu valdes locekļu pasīvitatē. Nav automātiski funkcionējošas sistēmas, tā tīkai veidojas. Veidošanās process objektīvu iemeslu dēļ ir ilgstošs un sarežģīts. Nav nopielni prasīt, lai ar lielu nejaūbas elementu kopā sāvelēti un sabiedrīskā kārtā strādājot cilvēku šādu sistēmu izvēdotu 10 mēnešos, velket politisko vezumu.

Mēs likām akcentu uz politiku un domājam, kā pareizi darījam.

Organizatoriskās problēmas ir aktuālas visām nodalām. Pat Rīga, neskaitoties uz visai iespādigo al-goto aparātu, sistēma bieži vien nedarbojas.

Nav šaubu, ka D. Ivānam tas labi zināms, un viņš saprot, ka šāji zīpā «zīceli» valmieriešus nav parādījis.

Bet par ko tad runa?

LTF Valmieras rajona nodala atšķirībā no daža labā kaimiprājona Rīgas, ir izdevies novērst kā atklātu, tā maskētu «rievēšanos» starp LTF, LNNK un VAK. Tieši otrādi, Valmierā šīs organizācijas nerobēžojas, bet savā darbībā viena otru papildina.

LTF Valmieras rajona nodala viena no pirmajām pieņēma lēmu-mu iesaistīties Latvijas Republikas pilsonu reģistrācija (un to dara) atšķirībā no LTF vadības, kura ie-krītu dzīlā konformismā pēc principa: «Vispār jau mēs esam par, bet labāk tomēr nevajag.»

Mūsu nodalas priekšēdētāji un valdes locekļi atšķirībā no daža labā kaimiprājona tautfrontes li-dieriem neluncīnās gar LTF vadību un neņemas iekļūt «galām». Vai šeit D. Ivāns saskata Valmieras rajona nodalas vājumus?

Varbūt būtu liederīgi, ja D. Ivāns aistrātu laiku tikties ar savas organizācijas — LTF Valmieras rajona nodalas aktīvu, neaproboējoties ar tīkšanos ar partijas vadību (skat. foto «Liesmā» 26. augustā), kam, savukart, šāda tīkšanās iekļūt reklāmā?

Eriks VĒBERS, Artūrs NARBUTS

## 3. septembris — diena, kad atkal aizlūdzām par mirstošo Baltijas jūru



tai kalpojuši vienīgi kā verdzene. Jūs tādājā to visu noliegst, paf ja būst apjautuši un sacisit, ka labāk tomēr dzīvol (eksistēt) tāpat vien, mīgoties, jauties liem saldātēm, malādgājīm sapnēm.

Jums, mīgotiem, būs varbūt vēlēšanas padzīt tos iđiotus, kuri jau modūšies, cēlušies un cēnšas glābt arī vēl tās nožēlojamās mīses, traucēt tām mīrīgi aiziet boja. Vai jūs pat esat nojauši, ka ir vēl kādi, kuriem jūsū dzīlās mīgs ir izdevīgs? So skaidro sapnu laikā netraucēti pārludina jūsu pusgrūvus mitēkļus — jūsu guvījietas ar visu to, ko tiem nemirstošajās pārējās orgījās vairs nevarīgaj vājās polīcīs pāri. Vīni vienkārši vissus slīcinā šai zapņķi, un jūs vēl to nejūlāt?

Es varbūt esmu kaut ko no visa sajūtis, sapratis, tādēj kā vēlēšano glābīnu redz katram pašam aitīri vispārīgi sevi, savu tuvu, kaut vēl puspīriegā, kaut nomoda, ceļoties. Tikai, atlīrijušies paši, mēs spēsim pilnīgīgi strādāt — radīt, bez vāzām, kuras bijūšas mūsu apzinā. Jo — vai tad verga darbs kādus labus augļus ir devīs?

Si atlīrišanās, šķīstīšanās vēlme jāsaņāt kā iekšēja prasība, ka alkus pēc svāiga guvīša, ka alkas pēc dzīdra ūdens. Istenot to laikam jāsāk kaut arī atsācīanos — no netīrām domām, no greiza ieraduma. Nas teikts, ka vīenā mīrīki kļūsīt balli, tātā, istenojot šo atlīrišanās.

nos, ceļā sastopami viegluma briži, kuros jūs it kā pacēlēties vīrs zemes. Tai mīrīki, kad notiek šī atsākās.

Un tad mēs saliktu kopā visu, kas paliks pāri — no kā mēs neatsācītos. Tādā vāreli uzceļtā tādu pasaulei, kurās apjomis pacelot vīrs vākārējā kritiskā vājrāpta līmeņā, kas vēl nesen mīsus slīcīnāja, pie-mēloja mīsu dvēseles.

Tādā zāpīm ir pat straume, jūtāt, arī virzīns, tīkai — kurpī? Un no kuriem vārīties...

Cik tonēls vēl aklums, kurums, un cik smagi plīsoša, gremējoša triuluma nasta, kas kā svīns velk lejup. Kas bijis tas, kurš lejīs mūsos šo smagumu, kas uzkrāvīšo melno krustu, kād tas ir noslīdzīties...

Laiks laikam bijis ilgs, tik ilgs, ka pat atcerēties nevar, jo rēlas ir dzīlās, cīrītas dvēselēs un tāpāt vien nesaudzis. Ir jādziedē gars, kaut slima ir arī jau mīesa. Tā pati nesaudzis nekad, ja gars paliks kropīs. Ir jādziedē pats gars, pats cēlonis. Pats cēlonu cēlonis. Tūlīt!

Alvis ROZENTALS

# NEATKARĪBA – visu Latvijas iedzīvotāju labklājības garants

Vēl daudzi vienkaršie darba cilvēki ir nezinā, kāpēc krasī pamazinājies vīpu dzīves līmenis. Ar bāžām viņi skatās nākotnei. Tāpēc tiem skaidri un saprotamai jāpagaismo pašreizējais sociālekonomiskais stavoklis un jāpārtraukta drošākais ejamais ceļš nākotnē. Sis darbs jāveic katrai sabiedriski politiskai organizācijai, iešķaitot Latviju no jauna izveidojusās parlijas. Tā jāzstrādā savas, visai tautai saprotamas un pieņemamas politiskās un sociālekonomiskās programmas, lai Latvijas pilsoni varētu izvēlēties pieņemtā mākojām un balsoj par šo partiju (sabiedrisko organizāciju) izvirzītajiem kandidātiem gan valsts parlamenta, gan vietējas pašpārvaldes velesānas (pagaidām gan okupācijas apstākļos). Lidz šim šādu radikālu programmā nav!

Lai gan daudz ir rakstīti presē un runāts televīzijā un radio par Latvijas suverenitātes atjaunošanas nepieciešamību, grību išumā izteikti arī savus secinājumus. Līdzīnējo PSRS federācija grību salīdzināt ar «15 kūgi» flotili, kura pie «Flagmapkuga» (KPFSSR) pakapenīkumi cieši pietauvoti pārejēi, 14 «kūgi» (pārejēis republikas). Kā zinām, tad pādejē 3 «kūgi» (3 suverēnas Baltijas valstis) tika pietauvoti ar pirātiskiem pagātņiem. Varam iedomies, kāda manevrēšanas spēja ir šādai flotilie. Rezultātu ar izvejvēlām visbagātākā pasaules lieklīstās nonākusi pie ekonomiskā sabrukuma slieksņa un vienīga izēja no tā ir — dot istu suverenitāti visām republikām, t.i., padarīt šo «flotili» manevrēt spējīgu.

Deklarējot Latvijas PSR suverēnīti federācijas ietvaros, spērti tīkai maz solītis ceļā uz Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas pusi. Ari nupat pieņemtais republikas AP likums «Par Latvijas PSR ekonomisko pastāvību» ir tikai lūgums «Latvijas PSR kūga» tuvaušas palaist vajigāk. Bet vai palaids? Tad tācu birokrātiskajam parvaldēs aparātam, ka Maskavas, gan mūsu republikas ministrijas, pārvaldēs un tresīs būs jāstāj savi labi atlīgotie amatni jasāk ražot istās materiālās vērtības, jo līdz šim viji ir pastāvošas sistēmas «eksploatatoru» šķira un faktiski nosaka sav pakļaujoši uzņēmumu naudas līdzekļu izliešojumu un rāzīto preču sadali un cenas. Tikai pastāvōšajai sistēmai un vienīm āpateicai, ka mūsu tautsaimniecība ir nodzīvota līdz «likplīnī», kā stāvoklis iedzīvotāju apgāde ar pārtikas precēm nevis uzlabojas, bet pasliktinās, ka joprojām pēc likuma principa tiek un tiks finansēta kultūras, izglītības un veselības aizsardzības sistēma, sociāla nodrošināšana utt. Ja ekoloģiskā situācija Latvija krasī neuzlabosies, mūsu pilsoņu vidējais mūža ilgums tuvākajos 5–10 gados var samazināties līdz 50 gadiem un zemāk. Un tā jau būtu latviešu nacionās bojāga, jo viņiem nav nevienu citā valstī vai PSRS reprezentācijas tāda genofonda nodrošinājuma, kāds ir, piemēram, Latvijas dzīvojošām krievu, ukraiņu un

Pienemtais AP likums „Par Latvijas PSR ekonomisko pāstāvību mūsu ekonomiku diezin vai uzlabos, jo ‘laiwas’ tēsa — 60% no visvissavienotās uzņēmumu pelnās joprojām tiks atskaitīta ‘centra’ ministrijām un pārvaldēm, kaut gan daļu likumīgi piemākto atstātuz vietas esošo uzņēmumu modernizēšanai, ekoloģiskas tribas nodrošināšanai, strādnieku darba saņemas un sociālās apdrošināšanas paaugstināšanai, kā arī atskaitījumiem veltēja budžetā veselības aizsardzības, kultūras un izglītības zdevumu segšanai. Vispār pie šī likuma viena republikas ekonomika

vēl joprojām būs atkarīga no Maskavas birokrātiskā ministriju un pārvalžu aparatā iegribām gan materiālo, gan enerģētisko resursu sadale, gan to cenu noteikšanai. Vecais ekonomiskais mehānisms vēl arīvien nav sākts demontēt un tas turpina darboties, neskaitoties uz politiskā mehānisma pārvērtīšanu. Lai radītu radikālu pamatlīdzību, tiek no jauna apstiprināti neskaitāmu PSRS Ministru Padomes dažādu komiteju un pārvalžu štati (bijušo ministriju vieta). Tikai tagad šī apstiprināšana AP norit daudz garākā laikā, periodā nekā agrāk. Bet radikālu, vērājot manu ekonomisko programmu projekti AP pagaidām nav ne lesniegti, ne izskatīti. Rodas tēspādi, ka pagaidām vecais ekonomiskais «mehānisms» tiek piesegts ar «pārkartošanas aizkaru», uz kurā uzakrustiks «Saimnieciskais aprēķins», «Pāsfinansēšanās», «Brīgādes līgumus», «Nomas» utt.

Paausalēsim pašreizējo stāvokli Latvijas PSR laukuaimniecībā. Kādā tād ir cenu politika šajā tikai Latvijai nozīmīgajā nozarē? Izejot par P. Jērāna raksta "Zvaigznes" 13. numurā "Neuzicamais rublis", išņuma pieskaršo viņa dotajiem datiem. Valsts iepērk labiju noaimniecībam lēti, bet koncentrētās barības veidā atgriež tam 2—3 reizes dārgāku. Valsts dotācijas pārtikas rāzošanai gan pieaugašas, bet tām nav bijis virzōša spēka, jo tās praktiski aizplūdušas uz sliktājiem saimniecībām. Tāja paša līkla mānerēmē celas paaugstināšas 1,5—5 reizes, kombainu — 3 reizes, elektroenerģijas — 1,5 reizes, siltumenerģijas — 2 reizes un terāuda — 3,5 reizes. Rezultātu laukumiņniecības produkcijas pāzīsmaka sa laikā no 1965. gada līdz 1987. gadam pieauga 2,15 reizes. Kāda tad ir Sienabīnas cenu politika tuvākajos gados? No 1990. gada 1. janvāra paredzēts paaugstināt vairumenesēs oglēm, gāzēm, mazutam, naftai un dzelzdegtvei — 1,9—2,3 reizes, elektroenerģijai — par 40—45%, siltumenerģijai — 60—65%. Līdzīgi paredzēts palielināt valrumenesēs metāliem, būvmateriāliem un citam izējiņiem. Vienlaikus laukuaimniecības produktu valsts iepirkumiem cenus būs tāpat veidi, zems nozīmēkās.

Kāds ceļš ejams, lai panāktu Latvijas valsts neatkarību un šis neatkarības ilgtīgīcu noturīgumu? Domaju, ka vispirms parlamentārā ceļa (iespējams, arī ar pilsoņu kongresa palīdzību) būtu jāizvēlo savs robežapsardzības karaspēks un sava naudas sistēma. Līdz tam jau būtu aktīvi jādarbojas vairākām tautas atlasiņām demokrātiskām partijām. Domaju, arī vēl mazāk musi pilsoņu vēlētī, ka vienpartijas sistēma (ar konstitūcijas palīdzību dodot prioritāti) var būt progresīva un tās vadībā tauta var sasniegt augstu dzives līmeni. Ja pie mums līdz šim būtu pastāvējušas vairākas demokrātiskās partijas, tad arī komunistiskā partija būtu bijusi ievērojami progresīvaka un nebūtu monakusi līdz staliniski bizepviskās politiskās sistēmas izveidošanai. Vesture neapstrādāmi pierādusi, ka visielikos nozīmegumus pret tautām pastārādājušas valdības ar vienpartijas diktatūru. Visas šā-

jās valstis sociālēkonomiskās attīstības tempi ir bijuši zemāki nekā valstis, kuras balsīši uzsāktais vairākparīju sistēmu. Agri vālē ūdā valstu politiskā iekārtā bankrotē. Tačēp vēl pirms neatkarības atjaunošanas Latvijā būtu jāpāstāv vairākpartiju sistēmā. Tad mūsu pilsoniem būs iespēja iepazīties ar visu partiju (ari sabiedriski politiski organizāciju) politiski ekonomi-

miskām platformām un izvēlēties par kuras partijas (politiski sabiedriskās organizācijas) uzstādītām kandidātiem balsoj gan ievelēšana Latvijas parlamentā, gan vietējās pašpārvaldes (arī pagaidām okupācijas apstākļos).

Pašreizējā situācijā, kad sābriest vairākpartiju izveidošana nepieciešamie nosacījumi, gribu izteikt savus priekšlikumus un apsvērumus demokrātiskas sociālēko

nomiskās platformas izveidošanai. Ko tad mēs uz šobrīdi, ja būtu atgūta pilnīga neatkarība, saņemtu mantojumā? **Lauksaimniecība:** mainītu dāru ekonomiski specīgu kolhozu, mazāk par pusi viðeji specīgu kolhozu un padomju sāmniecību bet parejas sāmniecības ir vajās. Vēl piezīmē, kā pamatā šī rezultāti lauksaimniecības sasniegītī, noplīcīt zemi (maz dabiskā mēslojuma, daudz minerālmēlu, kimīķiju utt.). Ari ap 1000 jaundibinātā jaunsaimniecību pagādām vēl nevar dot kaut eik nozīmīgu ieguldījumu lauksaimniecības attīstībai ja zinām, ka pirmskara Latvija bija ap 360 tūkstošu zemnieku sāmniecību. Zinot slīmības diagnostiķa ārsti nosaka arēstēšanas virzienā. Tāpēc pareiza diagnoze jānosaka arī «saslimušajai» Latvijas lauksaimniecībai. Ar zemnieku sāmniecību piespielu kolektivizāciju un strādāgāko zemnieku izsūtīšanu uz Sibīriju sākās arī lauksaimniecības «saslimšana». Kolhozu sistēmas cīstēvs Stājins, dibinot kolhozus zināja, ka šāda lauksaimniecības sistēma laus visvieglāk paverdzīnāt un aplaupīt zemnieku. Jūs teiksite, ka liela dala līdzīnējko kolhoznieku dzīvo pārtikuši. Jā, ja to var nosaukt par participēt. Bet cik stundu gara ir viņu darba diena? Tā varasā ir ne saules līdz saulei, jo pēc darba kolhozā vēl jāstrādā savā paligsaimniecībā, bez kuras

UZMANIBU!

LTF stikla šķiedras rūpnīcas  
nodaļa lūdz atsaukties brivos zem-  
niekus un jaunsaimniekus, kuriem  
nepieciešama tālcinieku palīdzība.  
Zvanīt: 21201. Infai Indriksonet.

Celj uz zemnieku saimniecību atjaunošanu būtu jāiziet divi posmī. Pirmajā posmā kolhozi (pa domju saimniecības) jāpārveido par kooperatīviem, t.i., visu kolhoza (sovhoza) ipāsumu bez atīdzības sadalot biedriem pašās (akcijās). Republikā jau šai virzienā daudz darījis kolhoza «Dundaga» priekšsēdētājs Dumbergs, ledigā ņesa kustībai ir arī citas rajonus. Pēc šādas oficiālās ipāsuma daļas piešķiršanas katram kooperatīvam (bij. kolhoza) biedram viņš no algažā klāja par bijušā kolhoza līdzīpašnību. Otrajā posmā tēmi kooperatīva biedriem, kuri ir nobīrdēsi saimniekošanai savā zemnieka saimniecībā, kooperatīvs atjaūzīstāties un izdala katram noteiktu zemes platību, inventāru, tehniku, ēkas (iespēju robežas), ka arī naudas līdzekļus saimniecības izveidošanai, ne pārnsirdīz viss vienodatī ipāsuma un naudas līdzekļu viņa un viņa gimenes locekļu pa-

Kāpēc vajadzīga šāda divu posmu pāreja? Tāpēc, ka zemnieku saimniecību straujai izveidošanai mums trūkst vispārīgā jau strādāgribosu jaunu ģimeņu un tām, kas grib, trūkst lauksaimnieciski ekonomiskās izglītības, kā arī attiecīgās tehnikas un bankas kredītu, Zemnieku saimniecību veidošanai

japiejet loti uzmanigi. Jāraugašai zeme netiku piešķirta cilvēkiem, kuri to nemil. Lai izbēgtu tā, kooperatīvam būtu jāslej līgums ar jauno zemnieku un tā būtu jāpiestiprina vietejai varai (ciema padomei vai pagasta valdei). Lai norverstu zemes noplicināšanu, līguma jābūt noteiktais nodamais zemes platībai (pa viēdiem un nosacītajam minimālajam lopšķaitam, kas nodrošinātu nepieciešamo organisku mēlošojumu piešķirfās platības mēlošanai.

Vajājiem kolhoziem, pārveidojot  
tos par kooperatīviem, vispirms  
valdībai būtu jādzēs visi valsts  
bankai nēnomaksātie aizdevumi,  
bet biedriem, kuri pēc tam grīb  
stāties no tā, lai dibinātu savu  
zemnieku saimniecības, bez pienā-  
košas pajas (jo tā būs ievērojam  
mazāka nekā videjīgi specīgais koo-  
peratīvus) jāpiestrīk ilgtērija kre-  
dits uz maziem procentiem. Visos  
gadījumos kooperatīvus var ar  
nosaukti par «agrofirmām», «fir-  
mām» vai kā citādi.

Bez tam lauksaimniecības kooperatīvi un zemnieku saimniecības (tāpat kā Somijā, Zviedrijā, Austrija u.c.) būs spiestas vēl kooperatīves dažādas apvienības (associācijas utt.) savu lauksaimniecības produktu un pusi fabrikātu uzglabāšanai, pārstrādē un realizācijai. Lauksaimniecības produktu un rāzjumu realizāciju arpus Latvijas valsts robežām būtu jākordētu reģionā tirdzniecības ministrijai vai departamentam. Tā kā darbosies brīva tirgus faktors, lauksaimniecības pārvādes orgāni ne centrālne periferijā nebūs vajadzīgi.

Ko mātīsim no pašreizējās rūpniecības? Lielākajai daļai Latvijas rūpniecības uzņēmumu ir atpalicis un nolietojies tehniskais apbrujums, zema darbaspēka kvalifikācija un praktiski neatrisināta ekolo-

giskā drošību. Daudzi no sien uztēpumiem patēri ļoti daudz elektroenerģijas un pamātā izmanto no citam republikām ievestās iezīmēs, bet gandrīz visus gatavos rāzojumus nosūta atkal atpakaļ uz pašām republikām. Sākot uz tēmu būtu vaj nu jāparaprofilē, vai jāslež, jo viņu rāzojumu pašizmaksā būs ievērojami augstakās nekā ciemī rūpniecības uzņēmumiem ar mazāku energoizlīdzību. Un ievesto izvejielu īpatsvars un tādēļ nebūs konkurentspejīga neiekšēja, ne ārēja tirgu. Lai neskaidrotu isto ainu rūpniecību, visutuvākajā laikā būtu jāveic visu Latviju esošo rūpniecības uzņēmumu uzskaite (inventarizācija) pēc sekojošiem rādītājiem: elektroenerģētisko resursu patēriņš, ievesto izvejielu īpatsvars pret iekšējo izvejielu patēriņu, tehnoloģiskas iekārtas stāvoklis, rāzotās produkcijas patēriņš Latvijā,

PSRS, ārvālsīs, pārreizējā un pāredzamā pašizmaksu un realizāciju cenas iekšējā un ārējā tirgū utt.

Kā vajadzētu attīstīt rūpniecību Latvijā? Lielākā daļa rūpniecības uzņēmumu būtu bēdīti atdzīvotā jānodot darba kolektiviem sadaišanai akcijās (pājas). Lai novērstu ekspluatācijas iespējas – akcionāram (paju biedram) obligāti jāstrāda šajā uzņēmumā. Vaišs pārziņā tā, iepasnā varētu palikt tikai smagās rūpniecības uzņēmumi, dzelzceļa un gaisa transports un citi tamlīdzīgi uzņēmumi. Ar to būtu novērts bezsaimnieciskums un radīta katra darbinieka saimnieka apziņa, kā arī automātiski likvidētos pārmērīgais pārvaldes aparātu ministrijas, trestos un pārvaldes. Ja uzņēmuma akcionāru

(paju biedru) sapulce atlauj, tad atsevišķu akcionārū var atrīvnot no līdzdalības uzņēmumā, ieskaitot vija akcijas (pajās) pilnu vai daļēju vērtību uzņēmumā, kura viņš turpmāk strādā. Akcijas (pajās) vērtību nedrīkst izlietot personīgam vadzībam, bet to var mantot ar noteikumu, ka mantiniekam tādā jānār strādāt uz šo uzņēmumu. Katram Latvijas pilsonim var būt tikai viena pamata akcija (paja). Bez tam vijam vēl atlauj iestāties citos kooperatīvos (apvienības), kuri saistīti ar viņa ražoto preču, pusi fabrikātu u.c. talaku parstrādi un realizāciju.

Pakalpojumu uzņēmumi varētu būt gan valsts un kooperatīvā iepšumā, gan privātā ipašuma (Indzīgā rūpniecības uzņēmumu darībības principiem).

Izglītības, kultūras un veselības  
sāksdzības iestādēm jāatrodas  
vietējās pašpārvaldes pakļautība,  
un to darbība jāfinansē no vietēja  
budžeta līdzekļiem.

Lai celtu veselības aizsardzības līmeni Latvijā, jāstājau ārstu un citu medicīnas darbinieku privātā darbību un akciju sabiedrību dibināšana savu slimīcu un poliklīniku izveidošanai. Tāpat jāstājau pāsniedzēju, skolotāju, bērnudārzu audzinātāju privātā darbību, jeskaitot vīgu apvieglošanas akciju sabiedrības – savu mācību iestāžu un bērnudārzu izveidošanai.

Tādā isumā būtu manas „ieskices” neatkarīgas demokrātiskas Latvijas valsts sociālekonomiskas attīstības programmas. Tēmu pārakciju (pajū) uzņemšanai veidošanai tiku jau aizskāris 1988. gada 13. oktobra laikrakstā «Padomju Jaunatnes rakstā «Konsepcija, mēs un tautas manis...».

Daja Latvijas PSR funkcionāru biedē Latvijā dzīvojošās lautas ar to, ka pilnīgas neatkarības gadījumā Savienība spēs attiecīgus solus: nedos enerģētiskos resursus un izejvielas mūsu tautsaimniecības uzņēmumiem. Bet neizmirsīsim, ka gandrīz visi lielkie enerģētisko resursu un izejvielu pateītāji Latvija ir vissavienības pākļautības uzņēmumi. Tajos pārsvārā nodarbinātais peckara perioda no citām republikām ievestais darba spēks. I sevīski Rīga un republikas pakļautības pilsētas. Šo uzņēmumu ražotā produkcija tikpat kā viena tiek aizvēst atpakaļ Savienības nozaru rīcību un Latvijai nav vajadzīga. Kur tad tāda gadījuma PSRS šos ražojumus iepirkis? Vai no ārvalstīm? Sadiem gadījumiem tācu trūkst konvertējamas valūtas, un jaņem vērā vēl tas, ka tad tācu cietis pēdējos 10—15 gados iebraukušas krieviski runojāsās tautības. Domāju, ka brālis brālim parī ne-

Vēl ir iebildumi, ka var tikt ie-vērojami paceltas no cīdam republikām ievēsto izvejielai, enerģētisko resursu, dažādu mašīnu un iekārtu cenās. Bet vai tad šīs cenās nav pieaugušas visā padomju vāras periodā? Tādā gadījumā pec ekonomikas likumiem paugstināsies attiecīgā uzņēmuma rāzojumu paizmaksas un reizei arī realizācijas cena. Tad arī par tādu cenu atpakaļ pārdomis mūsu rāzojumu. Da-biski, ka uzņemumi ar lieju ievēsto izvejielai ipatsvaru šajā gadījumā vār kļūt nerentabli un bankrotēt, jo viņu rāzojumi (tik dārgi) neviens nebūs vajadzīgi, bet pār-dot zem paizmaksas nozīmē ban-krotēt! Un tās būs dabisks process ceļā uz mūsu neatkarīgas Latvijas uzņēmumu rāzojo precu konkurrē-

# NIVELĒŠANA — KAM TAS IR IZDEVĪGI?

Nivelēšana — franču «niveler» — līdzināt, līmenis.

Sajā rakstā un turpmāk uzskatīt to tikai par personīgo viedokli.

Tikai meklējot cēlonus, var tikt skaidrā par bijušo, esošo, kā arī par to, kuri un ar ko mums ir par cejam.

Uzskata, ka apzinātas nivelišanas apstākļi ir visu nelaimju un nebūšanu pamats. Ideja demagoģiski vienkārša — būsim visi vienādi (leķism bedrē). Nivelēšanas ideja un ideoloģija totālā darbojas pa horizontālu, neskarot vertikāles hierarhijas pakāpienu. Galvenais uždevums bija radīt Homo sovieticus (padomju cilvēku), tautas massas (masa — fizikals jēdzēns) un no tās — sociālisma nomētni (jēgeri).

Kas no tā ir iznācis, mēs redzam — ists padomju cilvēks runā vienmu, domā — citu, bet rikojas vēl savādāk. Tie, kas spēja izrauties no šī mitu loka, tika uzskatīti dažādos «sociālisma attīstības posmos» dažādi: tautas ienaidnieki, nacionālisti, disidenti (latīnu — dissidents, disidenti — tāds, kas nepiekrītu, runā pretī), psihiski slimie, citādi domājoties utt.

Nivelēšanas apjomī ir dažādos līmepos: globāla — «visu zemju proletāriāti savienījieties!», republiku līmeni — nāciju saplūšanu un individuālu. Pat «valīda» tika reducēta no PSKP CK aparatā. Oficiālie lozungi, kurus vēl tagad var izlasīt sabiedrības vietās un uz ēku fasādēm, atgādina politisko šāmanismu. Vēl nesen divas reizes grācē pēc scenārija no augšas notika demonstrācijas, kurus atgādināja šāmanismu rituālus.

Rodas jautājums: «Kā to visu

«dabūja gatavu?» Atbilde vienkārša — ar komunistisko audzināšanas primitīvu izpratni (pareizāk: pāraudzināšanu).

Bērnu silites — vismežonīgakais process, ko turpina bērnu dārzi (šo iestāžu darbinieki tur nav vairīgi), skolas un augstskolas, kā arī armija. Galvenais, lai galerezultātā visi būtu ideoloģiski vienādi (nedomājosi). Ideja pavasam vienkārši; ar sādām masām ir viegli mainīpilēt. Tas ir rūpīgi pārdomāt, ne mērķīgi, un dzīļi izanalizēt process, tās nav kļūdas, kā tagad mēģina mums iestāstīt (mits par stājīzāciju).

Ierātā skaidrs, ka audzināšanas darbs mums jāvērtē nevis pēc tā, kā sekmīgi izdevies nākamai paudzēi nodot savas zināšanas, prasmī, iemajas un vērtības, bet gan pēc tā, cik jaunais cilvēks uz šīs bāzes ir spējīgs pieņemt patstāvīgus lēmumus un rikoties jaunojās apstākļos. Tikkā teiktais jaunatnei ir deficitis, jo skolotāji arī tika pataisīti par marioneti.

Sabiedrība pamatojās atzīst, ka skolotāji prestiži ir krities. Protiem, nemazvarīgs Seit ir skolotāja subjektīvais moments. Seit katrs no mums droši vien ir grēkojis, bet ir runa par pamatlinijām.

Tomēr lauvas tesa ir objektīvie faktori: skolotājs bija (ceru, ka pagātnes formā) spiests kļūt par instrumentu PSKP ideoloģijas apārāta rokas. Tikai viens pamatojums: atbalstīt totālo melu imperiju un falsificēt vēsturi. Vienkāršāk sakot, kātieni dienu melot bērniem, acis skatoties (daudzi nolaida acis — neparocīgie). Neazmirsīsim, ka bija arī censored, kuri pat pārcentās. Tikai daļēji jau ir pozī-

tivi momenti. Sei būtu vieta seno laiku ieteciens: «Atdrodēt bērnu audzināt vergam, un pēc laika būdi vergi.»

Septiņdesmitajos gados bija aprekini, ka katrs 1 rublis, kas ieguldīts izglītībai, dod ar laiku 8 rubļus ienākuma valstij, 1:8 — ekonomiski izdevīgi. Droši vien attīstītas ekonomiskas efekts ir daudz lielaks (nav faktu). Diemžēl tas vienību uztverē ir tikai teorija, jo nav izglītītā cilvekām personīga materiāla seguma. Gadīsāmā sakuma izcilās krievi kājis D. Mendelejevs teicā: «Valstij ar atpalikušu ekonomiku un nedemokrātu politisko leķerību nevajag patiesi izglītotus cilvekus. Pravītieši vārdi.

Visi saprot, ka vajag diferencēt izglītības sistēmu. Ir jau kaut kādās, lai diferencētu izglītību viendibinātās skolas, bet praktiski nekas nav veiktais mazakas kāzas un pirmskolas iestādes. Ir zinātniski un praktiski pierādīts, ka intelektu pamati bērniem «jāieliek» no divu līdz pieci gadu vecumam. Pēc tam jau ir par vēlu! Kā to izdarīt «sabiedrīskotām» bērnām? Tas ir primārais jautājums, kas būtu jārisināta izglītības jomā. Lūdzu nepārprast, ka tā būtu bērna mocišana un sēdināšana pie mācību galdā. Tā ir joti specifiska un individuāla metodika (pārslodze izslegta).

Vajadzīgi līdzīgi, bet pie mūsu nabādzības to nav. PSRS izglītības sistēma atvēl vienam skolēnam apmēram 250 rubļu (tikai) gadā. Daudz vairāk būtu jāpēcīgi apdāvinātēm un talantīgiem bērniem. Salīdzinājumā: ASV šādiem bērniem atvēl katram 8 līdz 9 tūkstošus dolāru gadā.

Bez šaubām, jādiferencē ari algas. ASV augsti kvalificēti strādnieki — mehāniks, racionalizators — nopelnī 1 stundā 10 līdz 11 dolāru, kas ir 2—3 reizes vairāk nekā ierindas strādniekiem.

Nēaudz par humānismu nivelišanas klasēs. It kā aiz humānismu apsvērumiem vienā klasei mācas bērni ar loti dažādām spējām. Stundas šie bēri tiek morāli traumēti, jo nespēj sekoj lidz mācību programmati. Ar kādām tēbām var būt bēru ar «zelta rokām» esam spiesti pazemot? Un tāi pašā laikā spejīgās garlaikojas un «nivelejas». Vai tiešām tas ir ideoloģijas pašmārkis?

Rietumos ir cīta problema — «smadzējuši aizplūšana» (brain drain) uz ekonomiski attīstītām valstīm. PSRS ar to tika galā vienkāršāk: fiziski izmītinot, t.i. apzināti samazinot intelektuālo fondu (genētiski), kas palika pāri — to nivēlēja.

Mežonība un vārmācība ir bijusi ari agrāk, bet tā bija lokā. Pieņemām, Nerons, Kangūja, Cingizhans, Tamerlāns, 20. gadsimta vienīgie ar globālu rakstura domāšanu bija «lauleji» Hitlers un Stalins. Realizēt savas «spožās idejas» viņi nebūtu varējuši bez parādītā aktīva atbalsta.

Un tomēr — būsim optimisti! Objektīvi ir radusies pēdējā iespējamība izrauties no mītu pasaules Latvijas nākotnei izšķiras šodien un tieši izglītība. Pats galvenais, neaudzināsimis vergu dvesles. Seit savu vārdu varētu teikt LIB Valmieras nodaļa. Neazmirsīsim, ka pēc dažiem gadiem mūsu bērni katram mums pajautās: «Kurās bāriķades puse tu biji?» vai «Kāpēc

tu nebūji demokrātijas pusē?» Un atsaukties uz to, ka bija tāds laiks, nevarēs, jo šodien ir cīts laiks. Tie ir ceļi, kurus paši izvelāmies.

P.S. Sekos daži turpinājumi par:

□ sociālisma ceļš no pirmatnejā kopienas iezīmēm līdz feodālismam un...

□ mūžīgi ir tikai dabas likumi, □ būtiska pretruna ar dialektisko materialismu,

□ politiskais atrīvīciens un rokas drezīna.

□ Nirbergas process — Maskavas process (?),

□ demagogija — galvenais ideologijas ierocijs,

□ vairāk nekā 30 reformas un parbūvē,

□ PSKP prestižs pašreiz ir visaugstakās, jo tā ir beidzot legalizējusies,

□ «vairāk sociālisma» un «sociālisms vēl sevi nav izsmēlis».

□ «Maskavas kpaiziste» — Kremlis — «stiprās centrs» (nejaukt ar Krieviju!).

□ PSKP CK 26. augusta paziņojums:

1. likumsakarīga, normāla reakcija,

2. politiskā agonija,

3. «LKP» CK pretreakcijas paziņojums — normāla, likumsakarīga laipsoana,

□ LSS — Latvijas strādnieku savienība — neatkarīgas arīdzības — «Solidaritātes» variants,

□ Latviju un «Polijas variantus» (?),

□ lieknieciskums (boļševīzācija).

Arīdzības NARBUTS,

Valmieras 5. vidusskolas skolotājs, LTF rajona nodaļas priekšsēdētājs

## Valmieras nodaļas LTF biedru aptaujas rezultāti

### PAR ATTIEKSMI PRET LTF DOMES VALDES 31. MAIJA AICINĀJUMU

(procentos no aptaujāto skaita)

#### VAI JOS PATS PERSONIGI ESAT LASIJIS LTF DOMES VALDES AICINĀJUMUP?

jā — 98 nē — 2

VAI SIS AICINĀJUMS JUMS ŠĶITA NEGAIDITIS?

jā — 31 nē — 69

#### VAI AICINĀJUMS BIJA SAVLAICĪGS?

ar šādu aicinājumu LTF valdei bija jānāk kļāja jau agrāk	— 21
aicinājums ir izteikts istājā brīdi	— 72
šāds aicinājums šobrīd ir priešlaicīgs	— 4
cīfs viedoklis	— 3

#### KA JUS VERTEJĀT AICINĀJUMA IETEKMI UZ POLITISKU SITUĀCIJU?

šī jautājuma apspriešana no pietrieni un uz ilgu laiku saasinās situāciju republikā	— 16
grūti pateikt	— 34
saasinājums būs īslaicīgs	— 39
cīta atbilde	— 11

#### KADS, JŪSURĀT, BOTU LATVIJAS VELAMĀIS STATUSS NĀKOTNĒ?

republika PSRS sastāvā	— 1
neatkarīga valsts	— 97
grūti pateikt	— 2

#### VAI JUS ATBALSTAT LATVIJAS PILSONU KOMITEJU VEIDOSANU?

albalstu	— 88
grūti pateikt	— 10
neatbalstu	— 2

#### VAI PEC 31. MAIJA AICINĀJUMA IR MAINIJUSIES JOSU ATTIEKSMĒ PRET LTF?

iespējams, ka izstātiesies no LTF	— 1
pagađāms grūti pateikt	— 14
tiesīs tagad pārīcīnājāties, ka pareizi esat darījis, iestājoties LTF	— 85

#### KA JOS VERTEJĀT LATVIJAS VALSTS UN SABIEDRISKO ORGANIZĀCIJU LIDERU NOSTĀTU SAKĀRA AR LTF DOMES VALDES AICINĀJUMU?

albalstāt pilnībā	— 14
albalstāt daļēji	— 1
negatbalstāt	— 31
grūti pateikt (nezinu)	— 31

#### VAI JOSŪPRĀT, PSRS TAUTAS DEPUTĀTU KONGRESS PAVERĀ CELUS...

jā	daļēji	nē
1	11	88

#### ...republikā politiskās suverenitātes iegūšanai

1	37	62
---	----	----

#### ...republikā ekonomiskās pastāvības legāšanai

1	15	84
---	----	----

#### ...nāciju pārīcīnāšanai

1	7	92
---	---	----

«Atmodas» sabiedriskās domas izpētes grupas vadītājs M. MELLENS

## LTF Valmieras rajona nodaļas atskaite

Laikā no Valmieras nodaļas dibināšanas līdz 1989. gada 1. jūlijam izlietoti līdzekļi:

□ stipendija vēsturniekam Lai-monim Lēpniekam — 600 rbj.

□ darbvedej Zinaidai Berklavai pēc liguma darba algā no 1988. gada 1. decembra — 280 rbj.

□ saimnieciskiem izdevumiem (sludinājumiem u.c.) — 41,02 rbj.

□ autobus apinaksa braucienam uz manifestāciju Daugavmalā 12. marta — 90 rbj.

□ izglītības biedrības konferences organizēšanas vajadzībām — 50 rbj.

□ sarkanbaltsarkānā karoga ie-gādei — 43 rbj.

□ komandējuma izdevumi — 35 rbj.

□ seifa iegādei — 35 rbj.

□ pārskaitīts Armēnijai pēc ze-mestrīces — 500 rbj.

□ izdevumi 25. marta sēru mitiņa vajadzībām (lentes u.c.) — 37,45 rbj.

□ šādu turnīram ar LTF pieda-lišanos — 50 rbj.

**KOPA IZDEVUMI — 1761,47 rbj.**

Biedru nauda — 8772,15 rbj. — iekārtita norēķinu rēķinā.

1989. gada 7. augustā

Ervins CĒLIS,

LTF Valmieras rajona nodaļas revizijas komisijas priekšsēdētājs

**Visiem, visiem!**

23. septembrī pl. 10 Valmieras

RCS kultūras namā notiks LTF

Valmieras rajona nodaļas II kon-

ferencē, Pārstāvniecības norma —

1 delegāts no 10 tautfrontiesiem.

Izlasot novēlējumu «Tālavai», saprotu, ka vajadzētu apsolīties to svēti pildit. Saprotu ari, ka tas vislielāk mēra atkarīgās no redaktora un koleģijas godaprāta, kultūras iestādēm un tātā. Un, kā jau tas normāla sabiedrība pieņems, būtu jāmācas no prierējušās kolēģiem. Bet... ak vail! Palasot dažus vecākās māsas jūlijā ievēlotos rakstus, nāk prāta parunu: «Vilku barā nebrēc kā jērs», un zūd iespējas runāt par etiku. Un, ja laikraksta pagaidu saimniecībam ar LTF ierindnieku norisību intensīvas pārrunas un notika autordamas redīzēšana un mīkstināšana, tad ševers «Pie vienas vietas» tika ievēlots 1. lappuse bez «izķērējumiem tā, ka pat autors bija mēms ar brūnumiem: «Nekad mūžā nedomāju, ka to vēstuli ievēlos vispār. Bet, tavu brūnumu — bez viena labojuma un tūrkumā vēl pirmsājā lapā! Es pats brinos un visi bērītākiei brīnumā!»

Jā, «demokrātija» pie mums sit augsta vēlmi. Kur tā beidzas un sākas visatīautība, to jau valdības lēmumi noteikību. Sis robežas ižūta katram pašam Dieva dota. Mums atliek cerēt, ka «Tālavas» redaktore nezaudē cilvēku cielu un profesionālu kompetenci, izvēloties, ko un kā drīsk publicēt mūsu informācijas līdzekļos un ka atbilstoši faktiem tomēr vajadzētu redīzēt. Un, ja ari kādā prāta aptumsumā brīdi mūsu gadītos 1. lappusei apzākta rajona līderi, kurš par tādu ir kļūjis ar reālu strādāšanu, nevis tuksu mīlēšanu (vai laikraksta redaktorei kāds to nezin?), tad sajēgas atgūšanas brīdi mēs tikpat redzamā vieta ar lielām burtiem ievētosim atvainošanās rakstu. Un nevis 4. lappusei gandrīz nerēķinātā vieta. Jo mēs paturām prātā parunu: «Kādu mēru tu merīsi, tādu tev atmēris.» Ar vienu vārdu sakot, darīsim un cīsimies, lai «Tālavas» nebūtu «priekš vīnas vietas».

DACE BĒRZIŅA

Redaktora v.i.

I. VINKLERE

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas, redkolēģijas vai LTF Valmieras rajona nodaļas valdes viedokli.

Redaktora v.i.

M. MELLENS

1 delegāts no 10 tautfrontiesiem.

DACE BĒRZIŅA

P. 4798 T. 6500